

**Тютюнник С.В., к.е.н., доцент,
Тютюнник Ю.М., к.е.н., доцент**

Полтавська державна аграрна академія,
М. Полтава

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ГРОШОВИХ КОШТІВ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Відповідно до ч. 1 ст. 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» кожне підприємство зобов'язане складати фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку [1].

Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] визначає, що інформація про грошові кошти відображається у формах № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 3 (З-н) «Звіт про рух грошових коштів», № 5 «Примітки до фінансової звітності».

Баланс (Звіт про фінансовий стан) – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал. Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. У балансі гроші та їх еквіваленти відображаються у складі розділу II активу «Оборотні активи» [2].

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності [3] у статті «Гроші та їх еквіваленти» (рядок 1165) відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або іноземній валютах.

Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи.

У разі відповідності ознакам суттєвості, окремо може бути наведена у додаткових статтях інформація про готівку та гроші на рахунках в банку. До підсумку балансу включається загальна сума грошей та їх еквівалентів, інформація про готівку і гроші на рахунках в банку наводиться у додаткових статтях у межах загальної суми [3]: готівка (рядок 1166); рахунки в банках (рядок 1167).

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. За прямого методу грошовий потік розраховується як різниця між надходженням грошових коштів і витратами, пов'язаними з їх витрачанням. Отже, прямий метод спрямований на одержання даних, що характеризують як валовий, так і чистий потік грошей підприємства.

Застосовуючи цей метод, використовують безпосередньо дані бухгалтерського обліку щодо всіх видів надходжень і витрачань грошових коштів.

Підприємство розгорнуто наводить суми надходжень та витрачань грошових коштів, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Негрошові операції (отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції; придбання активів шляхом емісії акцій тощо) не включаються до звіту про рух грошових коштів.

Звіт про рух грошових коштів складається з трьох розділів. Рух коштів у результаті операційної діяльності (розділ I) визначається за сумою надходжень від операційної діяльності та сумою витрачань на цю діяльність грошових коштів за даними записів їх руху на рахунках бухгалтерського обліку.

Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності (розділ II) визначається на основі аналізу змін у статтях розділу I активу балансу «Необоротні активи», статті «Поточні фінансові інвестиції» та в розділі III активу «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття».

Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності (розділ III) визначається на основі змін у статтях балансу за розділом I пасиву «Власний капітал» та статтях, пов'язаних із фінансовою діяльністю, у розділах пасиву балансу: II «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» та III «Поточні зобов'язання і забезпечення» (статті «Короткострокові кредити банків» і «Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», «Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками» тощо).

У статті «Чистий рух коштів за звітний період» (рядок 3400) показується різниця між сумою грошових надходжень та видатків, відображених у статтях: «Чистий рух коштів від операційної діяльності» (рядок 3195), «Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності» (рядок 3295) та «Чистий рух коштів від фінансової діяльності» (рядок 3395).

У статті «Залишок коштів на кінець року» (рядок 3415) наводиться різниця між сумою грошових надходжень та видатків, відображених у статтях «Залишок коштів на початок року» (рядок 3405), «Чистий рух коштів за звітний період» (рядок 3400) та «Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів» (рядок 3410). Розрахований таким чином показник дорівнює наведеному в балансі залишку грошей та їх еквівалентів на кінець звітного періоду.

Важливою складовою річної фінансової звітності підприємства є форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» – сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності. Інформація про грошові кошти на кінець року відображається у розділі VI приміток за рядками 640-690: каса (рядок 640); поточний рахунок у банку (рядок 650); інші рахунки в банку

(акредитиви, чекові книжки) (рядок 660); грошові кошти в дорозі (рядок 670); еквіваленти грошових коштів (рядок 680); разом (рядок 690).

У табл. 1 показано взаємозв'язок між формами фінансової звітності на підприємстві.

Таблиця 1

Розкриття інформації про грошові кошти у фінансовій звітності

Номер і назва рахунка	Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»		Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»		Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»	
	Стаття	Код рядка	Стаття	Код рядка	Стаття	Код рядка
30 «Готівка», 31 «Рахунки в банку», 33 «Інші кошти»	Гроші та їх еквіваленти	1165	Залишок коштів на кінець періоду	3415	Розділ VI. Грошові кошти	
					Готівка	640
					Поточний рахунок в банку	650
					Інші рахунки в банку	660
					Грошові кошти в дорозі	670
					Еквіваленти грошових коштів	680

Отже, завершальним етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Значення фінансової звітності полягає в тому, що вона є інформаційною базою фінансового аналізу, головною метою якого є вчасне виявлення й усунення недоліків у фінансово-господарській діяльності та знаходження резервів для поліпшення фінансового стану, зокрема й підвищення рівня платоспроможності підприємства.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. (зі змін. і доп.) (у редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» № 2164-VIII від 5 жовт. 2017 р.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 2 лют. 2013 р. (зі змін. і доп.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України № 443 від 28 бер. 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.